

БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ПРАЦІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ПІД ЧАС ПРОЄКТУВАННЯ У ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Дебре О. С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

***Анотація.** Технологічна освіта стає все більш актуальною у наш час, оскільки вона допомагає розвивати навички, необхідні для майбутньої кар'єри в галузі науки та техніки. Однак, на відміну від традиційних уроків, технологічна освіта може включати використання складного обладнання та роботу з потенційно небезпечними матеріалами. Тому забезпечення безпечних умов праці є важливою складовою успішного навчального процесу.*

***Ключові слова:** технологічна освіта, проєктування, старшокласники, безпечне навчальне середовище.*

У контексті реалізації проєктно-технологічної діяльності в Україні середня школа орієнтується на вивчення предмету «Технології» у старших класах.

Програма предмету передбачає опанування знаннями за 10 вибірконими модулями, кожен з яких орієнтований на проєктно-технологічну діяльність [4].

Як відзначають Коберник О.М., Терещук А.І., Гервас О.Г., Авраменко О.Б., Ящук С.М., Беребец В.В. проєктування – це діяльність, за якої матеріальні, фінансові та людські ресурси організовано новаторським шляхом для виконання унікальної роботи з обмеженими у витратах і строках виконання, щоб досягти позитивних змін, визначених кількісними та якісними параметрами [2, с. 13].

Проєктно-технологічна діяльність передбачає виготовлення конструкції, технології і реалізації об'єкта проєктування, яка спрямована на формування в учнів системи творчих, інтелектуальних, перетворювальних знань, умінь і навичок.

Враховуючи специфіку занять предмету «Технології» постає необхідність забезпечення безпечної діяльності старшокласників у процесі навчального проєктування.

Діяльнісний компонент очікувальних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів передбачає дотримання правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій під час навчального проєктування у ході опанування кожного вибіркового модулю.

Загальні правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги, яких потрібно дотримуватися під час виконання навчального проєкту:

- Підготовка робочого місця, прибирання зайвих предметів.
- Перевірка справності інструментів, приладів та їх відповідної налагодженості.
- Використання інструментів за призначенням.
- Використання рекомендованих режимів роботи устаткування у відповідності до виконуваних технологічних операцій.
- Дотримання правил безпеки з електроустаткуванням, нагляду за увімкненим у мережу обладнанням.
- Концентрація уваги під час виконання виробничих операцій.
- Підтримання чистоти на робочому місці.
- Користування засобами індивідуального захисту.
- Праця в добре провітрюваному приміщенні [1].

Формування безпечної поведінки учнів є активним педагогічним процесом, що спрямований на поступову побудову системи свідомих дій і вчинків підлітків, які забезпечують оптимальний рівень захищеності у всіх сферах життєдіяльності.

Безпечні для здоров'я учасників навчально-виховного процесу умови навчання в Україні регламентуються на законодавчому рівні [3].

Створюючи умови безпечної діяльності старшокласників у процесі навчального проєктування, а також сприятливих для здоров'я умов шкільного середовища, необхідних для навчання та роботи, особливу увагу слід приділити

обладнанню приміщення та робочим місцям учнів відповідно до санітарних правил та норм.

Отже, безпечні умови праці в технологічній освіті мають велике значення для успішного навчального процесу та забезпечення здоров'я учнів, особливо старшокласників. Ураховуючи різноманітність технологічних дисциплін та обладнання, важливо враховувати всі аспекти безпеки, від ергономічного оформлення робочого простору до правил користування особистими засобами захисту та комп'ютерною технікою.

Викладачам та адміністрації навчальних закладів слід присвятити достатньо часу плануванню, організації та контролю навчального процесу, щоб забезпечити безпечне середовище для старшокласників. Регулярні інструктажі з техніки безпеки та надання першої допомоги, а також створення культури безпеки, де учні відчувають свою відповідальність за дотримання правил, можуть суттєво зменшити ризики травм та небезпеки.

Усі ці заходи сприятимуть створенню безпечного та продуктивного навчального середовища, де старшокласники зможуть набути необхідних знань та навичок для успішного здобуття технологічної освіти та розвитку майбутньої кар'єри.

Список використаних джерел

1. Технології (рівень стандарту) : підруч. для 10 (11) кл. закл. загал. серед. освіти І. Ю. Ходзицька та ін. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 208 с.

2. Технології. 10 кл. : підручник О. М. Коберник, А. І. Терещук та ін. Київ : Літера ЛТД, 2011. 160 с.

3. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2695-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992, № 49, с.668. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 13.04.2023).

4. Навчальна програма. Технології 10-11 класи (рівень стандарту) : наказ Міністерства освіти і науки від 10.11.2017 року (чинний від 01.09.2018). 29 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення: 05.04.2023).